

Pressi- ja teabeosakond

Euroopa Liidu Kohus
PRESSITEADE nr 140/19
Luxembourg, 12. november 2019

Kohtuotsus (kohtuasi C-363/18)
Organisation juive européenne, Vignoble Psagot Ltd vs. Ministre
de l'Économie et des Finances

lisraeli Riigi poolt okupeeritud territooriumidelt pärit toiduainetel peab olema nende päritol territooriumi kohta märge, millega juhul, kui toiduained on pärit selle territooriumi lisraeli asundusest, peab kaasnema märge niisuguse päritolu kohta

Euroopa Kohtu suurkoda asus 12. novembri 2019. aasta kohtuotsuses Organisation juive européenne ja Vignoble Psagot (C-363/18), mis käsitleb määruse (EL) nr 1169/2011¹ tõlgendamist, seisukohale, et lisraeli Riigi poolt okupeeritud territooriumidelt pärit toiduainetel peab lisaks märkele päritol territooriumi kohta olema juhul, kui toiduained on pärit ühest või mitmest asulast, mis moodustavad sel territooriumil asuva lisraeli asunduse, ka märge sellise päritolu kohta.

Põhikohtuasja pooled on ühelt poolt Organisation juive européenne ja Vignoble Psagot Ltd ning teiselt poolt prantsuse ministre de l'Économie et des Finances (majandus- ja rahandusminister), kelle vahel on vaidlus sellise teatise õiguspärasuse üle, milles on käsitletud lisraeli Riigi poolt alates 1967. aasta juunist okupeeritud territooriumidelt pärit kauba päritolu märgistust ja milles nõutakse, et kõnealustel toiduainetel oleks vastav märge. Teatis anti välja pärast seda, kui Euroopa Komisjon avaldas tõlgendava teatise neilt territooriumidelt pärit kaupade päritolu märkimise kohta².

Kõigepealt tõdes Euroopa Kohus, et määruse nr 1169/2011 artiklite 9 ja 26 järgi peab toiduaine päritoluriik või lähtekoht olema märgitud, kui selle märkimata jätmine võib tarbijaid eksitada, lastes neil arvata, et toiduaine päritoluriik või lähtekoht on muu kui selle tegelik päritoluriik või lähtekoht. Peale selle lisas ta, et kui toiduainel on päritolu või lähtekoha märge, siis ei tohi see tarbijaid petta.

Teiseks täpsustas Euroopa Kohus nii mõiste „päritoluriik“³ kui ka mõistete „riik“ (*pays*) ja „territoorium“ tõlgendust määruse nr 1169/2011 tähenduses. Ta juhtis tähelepanu sellele, et mõiste „päritoluriik“ on määruse artikli 2 lõikes 3 määratletud osutusega liidu tolliseadustikule⁴, mille kohaselt loetakse mingist „riigist“ või „territooriumilt“ pärinevaks kaubaks kaup, mis on täielikult saadud selles riigis või sellel territooriumil, või kaup, mille viimane oluline töötlemine või toiming toimus selles riigis või sellel territooriumil.⁵

Mõiste „riik“ (*pays*) kohta, mida kasutatakse EL lepingus ja EL toimimise lepingus korduvalt termini „riik“ (*État*) vastena, sedastas Euroopa Kohus, et tagamaks liidu õiguse ühetaoline tõlgendamine, tuleb kõnealusele mõistele anda seega samasugune tähendus nii liidu tolliseadustikus kui ka määru nr 1169/2011. Mõiste „riik“ (*État*) tähendab suveräänset üksust, mis teostab oma

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. oktoobri 2011. aasta määrus (EL) nr 1169/2011, milles käsitletakse toidualase teabe esitamist tarbijatele ning millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusi (EÜ) nr 1924/2006 ja (EÜ) nr 1925/2006 ning tunnistatakse kehtetuks komisjoni direktiiv 87/250/EMÜ, nõukogu direktiiv 90/496/EMÜ, komisjoni direktiiv 1999/10/EÜ, Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2000/13/EÜ, komisjoni direktiivid 2002/67/EÜ ja 2008/5/EÜ ning komisjoni määrus (EÜ) nr 608/2004 (ELT 2011, L 304, lk 18).

² Tõlgendav teatis selliste kaupade päritolu märkimise kohta, mis on pärit lisraeli poolt alates 1967. aasta juunist okupeeritud territooriumidelt (ELT 2015, C 375, lk 4).

³ Määruse nr 1169/2011 artikli 9 lõike 1 punkt i ja artikli 26 lõike 2 punkt a.

⁴ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 9. oktoobri 2013. aasta määrus (EL) nr 952/2013, millega kehtestatakse liidu tolliseadustik (ELT 2013, L 269, lk 1).

⁵ Määruse nr 952/2013 artikkel 60.

geograafilistes piirides täieulatuslikult volitusi, mille olemasolu rahvusvaheline õigus tunnustab. Euroopa Kohus märkis, et termini „territoorium“ kohta ilmneb juba liidu tolliseadustiku sõnastusest, et sellega tähistatakse muid üksusi kui „riigid“ (*pays*) ja seega ka muid kui „riigid“ (*États*). Niisuguses kontekstis täpsustas Euroopa Kohus, et tarbijaid eksitaks see, kui toiduainetele on „päritoluriigina“ märgitud Iisraeli Riik, samas kui need toiduained on tegelikult pärit territooriumidelt, millel on omaenda rahvusvaheline staatus, mis on Iisraeli Riigist eraldiseisev, ühtlasi on need aga Iisraeli Riigi poolt okupeeritud ja selle riigi – kui rahvusvahelise humanitaarõiguse tähenduses okupatsioonivõimu – piiratud jurisdiktsiooni all. Seetõttu asus Euroopa Kohus seisukohale, et kõnealustel toiduainetel peab olema märges nende päritoluterritooriumi kohta määruse nr 1169/2011 tähenduses, selleks et vältida tarbijate eksitamist seoses asjaoluga, et Iisraeli Riik on neil territooriumidel kohal okupatsioonivõimuna ja mitte suveräänse üksusena.

Kolmandaks märkis Euroopa Kohus, et mõistest „lähtekoht“⁶ tuleb aru saada nii, et selle all peetakse silmas mis tahes konkreetset geograafilist ala toiduaine päritoluriigis või päritoluterritooriumil, välja arvatud tootja aadress. Niisiis võib märget, mille kohaselt on toiduaine pärit mõnel „Iisraeli riigi poolt okupeeritud territooriumil“ asuvast „Iisraeli asundusest“, pidada „lähtekoha“ märkimiseks, kui sõna „asundus“ viitab geograafiliselt määratletud kohale.

Küsimuse puhul, kas märges „Iisraeli asundus“ on kohustuslik, rõhutas Euroopa Kohus esmalt, et Iisraeli Riigi poolt teatavatele okupeeritud aladele rajatud asundusi iseloomustab asjaolu, et need on konkreetne väljund ümberasustamispoliitikale, mille raames asustab Iisraeli Riik rahvast väljapoole oma territooriumi, rikkudes rahvusvahelise humanitaarõiguse norme.⁷ Seejärel asus Euroopa Kohus seisukohale, et niisuguse märges lisamata jätmine – mis tähendab, et mainitakse üksnes päritoluterritooriumi – võib tarbijaid eksitada. Kui selle kohta puudub tarbijatel mis tahes selgitav teave, ei saa nad teada, kas toiduaine lähtekoht on üks või mitu asunduse moodustavat asulat, mis on ühele neist territooriumidest rajatud rahvusvahelise humanitaarõiguse norme rikkudes. Euroopa Kohus osutas siiski sellele, et määruse nr 1169/2011⁸ sätete kohaselt peab tarbijatele antav teave neil võimaldama teha teadlikke valikuid – eelkõige tervisealaste, majanduslike, keskkonnaalaste, sotsiaalsete ja eetiliste kaalutluste põhjal –, aga ka lähtudes eetilistest kaalutlustest või sellest, kas on järgitud rahvusvahelist humanitaarõigust. Euroopa Kohus juhtis siin tähelepanu sellele, et niisugused kaalutlused võivad mõjutada tarbijate ostuotsuseid.

MÄRKUS: Eelotsusetaotlus võimaldab liikmesriikide kohtutel taotleda kohtuvaidluste lahendamisel Euroopa Kohtult liidu õiguse tõlgendamist või liidu õigusakti kehtivuse üle otsustamist. Euroopa Kohus ei lahenda riigisisest kohtuvaidlust. Kohtuasja lahendamine kooskõlas Euroopa Kohtu otsusega on liikmesriigi kohtu ülesanne. Euroopa Kohtu otsus on ühtlasi siduv ka teistele riigisisestele kohtutele, kes lahendavad sarnast probleemi.

Ajakirjandusele mõeldud mitteametlik dokument, mis ei ole Euroopa Kohtule siduv.

Otsuse [terviktekst](#) on CURIA veebileheküljel alates selle kuulutamise päevast.

Täiendavat teavet annab Gitte Stadler, ☎ (+352) 4303 3127

Kohtuotsuse kuulutamise pildid on kättesaadavad agentuuri [Europe by Satellite](#) kaudu ☎ (+32) 2 2964106

⁶ Määruse nr 1169/2011 artikli 9 lõike 1 punkt i ja artikli 26 lõike 2 punkt a.

⁷ 12. augustil 1949 sõlmitud tsiviilisikute sõjaaegse kaitse Genfis konventsiooni artikli 49 kuues lõik.

⁸ Määruse nr 1169/2011 põhjendused 3 ja 4 ning artikli 3 lõige 1.